

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Kormányos József ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Élő Gábor ügyvéd által képviselt I. rendű, II. rendű alperes ellen hagyatéki hitelezői igény megállapítása iránt a Szentesi Városi Bíróságon 4.P.20.120/2008. számon megindított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. szeptember 24. napján meghozott 4.Pf.21.564/2008/4. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Csongrád Megyei Bíróság 4.Pf.21.564/2008/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja;

kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 nap alatt 60.000 (Hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I. rendű alperes édesapja - a II. rendű alperes házastársa - néhai ... (a továbbiakban: örökhagyó) 2003. március 24. napján hunyt el végintézkedés nélkül. Az örökhagyó hagyatékához tartozott, egyebek között a ... hrsz-ú gyep, szántó, kivett saját használatú út megjelölésű ingatlan II.3. szerinti 1/2 tulajdoni hányada, 3.164.650 forint értékben, melyet a hagyatéki eljárás során a közjegyző a 1113.Kjő.401/2003/9. számú hagyatékátadó végzésével a II. rendű alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelten az I. rendű alperesnek adott át. Az ingatlan további 1/2 része - házastársi vagyontöredék címen - a II. rendű alperes tulajdona. A felperes 1964-től ...ban él, az örökhagyó jó barátja (egykori osztálytársa) volt.

A felperes kereseti kérelmében hagyatéki hitelezői igény kielégítése jogcímén [Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pont] ezen

perbeli ingatlan 1/2 részének a tulajdonba adását és tehermentes tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzését kérte. A II. rendű alperest annak tűrésére kérte kötelezni, hogy az özvegyi haszonélvezeti joga az I. rendű alperes nevén megmaradó 1/2 tulajdoni hányadra terjedjen ki, mert az örökös a hagyatéki tartozásokért a hagyatéki tárgyaival és annak hasznaival felel a hitelezőnek [Ptk. 679. § (1) bekezdés].

Hivatkozása szerint az örökhagyóval kötött szóbeli megállapodás értelmében az örökhagyónak átadott 5.000 DM-t a tulajdonát képező kárpótlási jegyek ellenértékeként, amelyek felhasználásával - árverés jogcímén - az örökhagyó megszerezte a perbeli ingatlan tulajdonjogát. Álláspontja szerint az örökhagyó az árverésen szerzett ingatlan 1/2 tulajdoni hányadával „tartozik” neki, mert az akkori jogszabályi rendelkezések szerint devizakülföldi személy magyarországi termőföld tulajdonjogát nem szerezhette meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Érdemi ellenkérelmükben arra hivatkoztak, hogy a felperes és az örökhagyó között nem jött létre a felperes által hivatkozott tartalommal érvényes megállapodás.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolásának jogi okfejtése szerint a felperes csak azt tudta bizonyítani, hogy 5.000 DM-t - „közvetett módon” - átadott az örökhagyónak, amely megfelelt 26 ha földterület vételárának (kb. 450 AK mellett 500 Ft/AK vételárral számolva), azonban a kárpótlási jegyeken szerzett termőföld tulajdonjogára vonatkozóan nem kötöttek előszerződést [Ptk. 208. § (1) bekezdés], illetve végleges adásvételi szerződést sem [Ptk. 365. § (1) bekezdés], ezért a felperes keresete nem alapos.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Annak jogi indokolását azzal egészítette ki, hogy a felperes keresetének jogcíme az első- és másodfokú eljárás során is hagyatéki hitelezői igény volt, s ennek fejében - „hagyatéki tartozásként” kifejezetten a perbeli ingatlan 1/2 részének tulajdonba adását kérte. A másodfokú bíróság megítélése szerint ugyanakkor a hagyatéki hitelezői igény kötelmi jellegű, ezért dologi igényt érvényesíteni e címen nem lehet, így tulajdonjogot nem keletkeztethet. („A polgári jog hagyatéki hitelezői igény alapján tulajdonszerzési jogcímet nem ismer.” BDT 2000. 217.)

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és kereseti kérelmének helytadó ítélet meghozatalát kérte. A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 253. § (2) és (3) bekezdését, mert sem a fellebbezésben, sem a

másodfokú tárgyaláson nem tett olyan nyilatkozatot, hogy kötelmi igényt nem kíván érvényesíteni. A jogerős ítélet sérti ezen túlmenően a Ptk. 679. §-át is, mert hagyatéki hitelezői igényét kielégítetlenül hagyta, ebből következően rovására gazdagodott az örökhagyó és ily módon az alperesek mint örökösök is, ami sérti a Ptk. 361-364. §-aiban foglaltakat és a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 213. §-át is.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (3) bekezdése együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés vagy az ügy érdemi elbírálásáról lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés megvalósulása.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott először arra, hogy az alperesek a Ptk. 361-364. §-ai alapján jogalap nélkül gazdagodtak a felperes rovására. A Pp. 275. § (1) bekezdésének az ítélezési gyakorlatban következetesen érvényesülő (EBH 2002.653.) értelmezése szerint a felülvizsgálati eljárásban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya (amelyre vonatkozóan a fél - az első- és másodfokú eljárás során - nem hivatkozott, amelyre nézve bizonyítékait nem jelölte meg) nem lehet hivatkozni. Miután a jogalap nélküli gazdagodás megítélése sem az első-, sem a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya, a jogerős ítélet erre vonatkozó döntést nem tartalmaz, a felülvizsgálati eljárásnak sem képezhetette tárgyát. A Legfelsőbb Bíróság erre tekintettel a felperes ezen hivatkozását érdemben nem vizsgálta.

A Legfelsőbb Bíróságnak a felülvizsgálati eljárásban - annak tartalmi korlátai között - abban a kérdésben kellett állástfoglalnia, hogy a jogerős ítélet a felperes keresetét kimerítette-e, és az eljárt bíróságok az irányadó jogszabályok értelmezésével helyesen jutottak-e arra a következtetésre: hagyatéki hitelezői igény érvényesítése esetén meghatározott hagyatéki vagyontárgy tulajdonjogát a hagyatéki hitelező nem szerezheti meg.

A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg: a felperes keresete kifejezetten arra irányult, hogy a perbeli ingatlan tulajdonjogát megszerezze, és kérte annak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését. Kereseti kérelme jogcímeként a Ptk. 679. §-ára hivatkozott. Sem az első-, sem a másodfokú eljárás során nem tett a felperes olyan nyilatkozatot, amelyben ugyanezen jogcím alapján az alperesek pénzbeli marasztalását kérte volna. A 4.Pf.21.564/2008/2. számú beadványában is úgy nyilatkozott: „A

hagyaték tárgyát képező földingatlanból kérem a hagyatéki hiteligényem kielégítését."

A Ptk. 679. §-a (1) bekezdésének első mondata szerint az örökös a hagyatéki tartozásokért a hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felel a hitelezőnek. Ennek a kötelezettségnek a Legfelsőbb Bíróság által (PK 192. szám) irányított ítélkezési gyakorlatban kialakult egységes értelmezése szerint a hagyatéki hitelező elsődleges igénye arra terjedhet ki, hogy követelését - amennyiben az fennáll - a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény rendelkezései szerint foganatosított végrehajtás útján a hagyatéki vagyontárgyakból és azok hasznaiból elégítse ki (cum viribus felelősség). Mindez ugyanakkor azt is jelenti: peres eljárásban a hagyatéki hitelezői igényként előterjesztett követelés esetleges megalapozottsága sem eredményezheti, hogy a bíróság a hagyatéki vagyontárgy tulajdonjogát ítéletével közvetlenül a hagyatéki hitelezőnek juttassa.

A Legfelsőbb Bíróság - az előzőekben kifejtettekre alapítottnan - a másodfokú bíróság jogerős ítéletét, amely nem sérti a felülvizsgálati kérelem alapjaként hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket, a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett, ezért a Legfelsőbb Bíróság őt kötelezte a Pp. 271. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alpereseknek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdésére figyelemmel megállapított összegű felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2009. június 17.

Dr. Orosz Árpád sk. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró
Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Szabó Julia sk. bíró

K.Gyné

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő